

ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ

ΠΟΙΟ ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ, ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΜΒΕΙ

ΤΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ ΜΕ ΤΑ ΠΛΑΣΤΙΚΑ ΜΙΑΣ ΧΡΗΣΗΣ¹

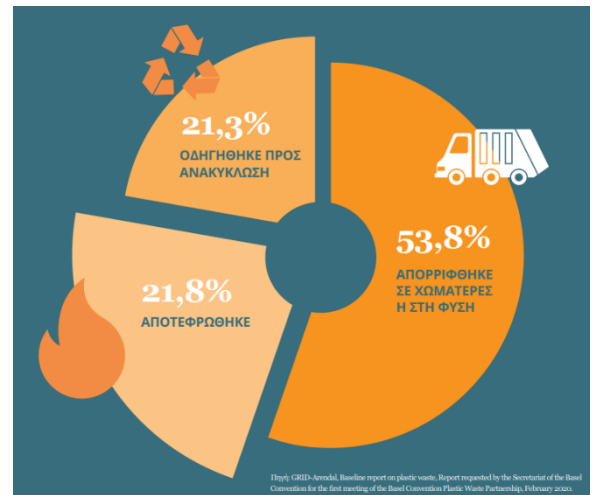
Πλαστικά παράγονται και χρησιμοποιούνται κατά χιλιάδες τόνους σε όλο τον κόσμο. Εκτιμάται ότι το 2018 δημιουργήθηκαν πάνω από 342 εκατομμύρια τόνοι πλαστικών απορριμμάτων παγκοσμίως. Από αυτά μόλις το 21% οδηγήθηκε για ανακύκλωση, ενώ το μεγαλύτερο μέρος όταν δεν καταλήγει στο φυσικό περιβάλλον, οδηγείται σε χωματερές ή καίγεται σε αποτεφρωτές.

Το μεγαλύτερο μέρος αυτών των πλαστικών απορριμμάτων αφορά πλαστικά συσκευασίας (σχεδόν 1 στα 2 πλαστικά απορρίμματα είναι υλικά συσκευασίας). Μεγάλο μέρος των πλαστικών απορριμμάτων προέρχεται επίσης από τη βιομηχανία ρούχων και τα καταναλωτικά αγαθά που χρησιμοποιούμε.

Το πλαστικό είναι υλικό που χρησιμοποιείται κατά κόρον σε χιλιάδες εφαρμογές². Είναι επίσης ένα υλικό με ιδιαίτερα προβληματικές ιδιότητες. Είναι ελαφρύ και άρα παρασύρεται εύκολα. Είναι ανθεκτικό και άρα δεν αποσυντίθεται στο φυσικό περιβάλλον, παραμένοντας εκεί για δεκάδες ή εκατοντάδες χρόνια. Σύμφωνα με έρευνες που γίνονται σε χιλιάδες μέρη ανά τον κόσμο, τα πλαστικά παντός είδους είναι η κύρια μορφή ρύπανσης που συναντάται στη θάλασσα.

Η Ελλάδα εκτιμάται ότι παράγει περίπου 700.000 τόνους πλαστικών απορριμμάτων ετησίως ή 68 κιλά πλαστικών κατά κεφαλήν. Η εισροή τουριστών στις παραθαλάσσιες περιοχές της Ελλάδας αυξάνει την παραγωγή απορριμμάτων έως και 26% κατά την περίοδο αιχμής. Εκτιμάται ότι κάθε χρόνο διαρρέουν στο περιβάλλον σχεδόν 40.000 τόνοι πλαστικών απορριμμάτων. 11.500 τόνοι από αυτά καταλήγουν στη Μεσόγειο, εκ των οποίων το 28% προκύπτει από θαλάσσιες πηγές, όπως τα εγκαταλελειμμένα ή πεταμένα στους βυθούς αλιευτικά δίκτυα και άλλα προϊόντα αλιευτικού εξοπλισμού. Σχεδόν το 70% αυτών των πλαστικών απορριμμάτων ρυπαίνει κάθε χρόνο τις ελληνικές ακτές. Η ελληνική οικονομία εκτιμάται ότι χάνει περίπου 26 εκατ. ευρώ ετησίως εξαιτίας της πλαστικής ρύπανσης, καθώς αυτή επηρεάζει την τουριστική, τη ναυτιλιακή αλλά και την αλιευτική οικονομία.

Γιατί τόσο μεγάλο πρόβλημα; Πέραν του ότι το πλαστικό είναι ένα υλικό με προβληματικές ιδιότητες, είναι επίσης ένα υλικό για το οποίο δεν έχουν δοθεί λύσεις για την αποτελεσματική διαχείρισή του. Η διαχείριση των αστικών αποβλήτων και τα συστήματα ανακύκλωσης δεν λειτουργούν ικανοποιητικά, η παγκόσμια αγορά ανακύκλωσης πλαστικών ασθμαίνει έπειτα από την απόφαση της Κίνας να σταματήσει να δέχεται πλαστικά απορρίμματα προς επεξεργασία, οι επιχειρήσεις που παράγουν και διακινούν πλαστικά δεν ενδιαφέρονται να επενδύσουν σε πιο βιώσιμες λύσεις και προτιμούν να παράγουν προϊόντα από παρθένο πλαστικό.

ΤΟ 2018 ΕΙΧΑΜΕ 342 ΕΚΑΤ. ΤΟΝΟΥΣ ΠΛΑΣΤΙΚΩΝ ΑΠΟΡΡΙΜΜΑΤΩΝ. ΑΠΟ ΠΟΥ ΠΡΟΗΛΘΑΝ;

¹ https://wwfeu.awsassets.panda.org/downloads/recycle_infographic5.pdf

² https://wwfeu.awsassets.panda.org/downloads/recycle_infographic6.pdf

Αποστολή του WWF είναι να σταματήσει την υποβάθμιση του φυσικού περιβάλλοντος και να χτίσει ένα μέλλον αρμονικής συνύπαρξης ανθρώπων και φύσης, προστατεύοντας τη βιοποικιλότητα, διασφαλίζοντας τη βιώσιμη χρήση των ανανεώσιμων φυσικών πόρων, και προωθώντας τη μείωση της ρύπανσης και της σπάταλης κατανάλωσης.

<https://www.wwf.gr/>

WWF Ελλάς, Λεμπέση 21, Αθήνα 11743

Καταχωρημένο ως: Παγκόσμιο Ταμείο για τη Φύση, WWF-World Wide Fund for Nature, WWF-Fondo Mondiale per la Natura WWF-Fondo Mundial para la Naturaleza, WWF-Fonds Mondial pour la Nature WWF-Welt Natur Fonds. Γνωστό και ως World Wildlife Fund

ΤΙ ΑΛΛΑΖΕΙ ΚΑΙ ΤΙ ΠΡΕΠΕΙ ΝΑ ΣΥΜΒΕΙ

Η Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κράτη μέλη έχουν εντοπίσει το πρόβλημα και εντείνονται οι πρωτοβουλίες για τη δημιουργία λύσεων. Μια από αυτές έχει ήδη τεθεί σε εφαρμογή. Πρόκειται για την οδηγία (ΕΕ) 2019/904 για τα πλαστικά μιας χρήσης, που έχει γίνει νόμος του κράτους (ν. 4736/2020). Τα κυριότερα σημεία του νόμου παρουσιάζονται στον διπλανό πίνακα.

Όμως ο νόμος δεν μπορεί να είναι παρά μόνο μια αρχή και όχι το τέλος. Σημασία έχει η σωστή και έγκαιρη εφαρμογή του. Για αυτό θα απαιτηθεί σοβαρή και ευρεία προεργασία από την Πολιτεία και άλλους εμπλεκόμενους φορείς.

Θα απαιτηθεί επίσης σοβαρή δουλειά σε όλα τα επίπεδα, ώστε η αντιμετώπιση της πλαστικής ρύπανσης να συμβαδίσει με τις επιταγές για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής και τη μετάβαση στην κυκλική οικονομία.

Επιλογές όπως η καύση των απορριμμάτων και η έμφαση στην κατασκευή πολλών μεγάλων μονάδων επεξεργασίας απορριμμάτων, όπως προκρίνονται από την ελληνική κυβέρνηση, δίνουν το λάθος στίγμα και δεν πρόκειται να αποτελέσουν ουσιαστικές λύσεις παρά μόνο να δημιουργήσουν νέες εστίες αντιπαράθεσης. Αυτά τα έργα εξάλλου δεν θεωρούνται επιλέξιμα για χρηματοδότηση από την ΕΕ και άρα αν προχωρήσουν θα πρέπει να εξασφαλιστούν με βαρύτατες ρήτρες που θα παγιδεύσουν το μοντέλο διαχείρισης απορριμμάτων της χώρας για τα επόμενα 30-40 έτη.

Η Πολιτεία πρέπει να δώσει έμφαση στα εξής:

Στροφή σε κυκλικές υπηρεσίες με έμφαση στην πρόληψη και την επαναχρησιμοποίηση.

Ορθολογική διαχείριση αστικών αποβλήτων με επανασχεδιασμό των συστημάτων διαλογής και εισαγωγή νέων εργαλείων, όπως το πληρώνω όσο πετάω, τα χωριστά ρεύματα ανακυκλώσιμων και η συλλογή πόρτα-πόρτα.

Στροφή στον οικολογικό σχεδιασμό, ώστε οι επιχειρήσεις να διακινούν στην αγορά βιώσιμες επιλογές, με δυνατότητα 100% ανακύκλωσης στα υφιστάμενα συστήματα.

Πραγματική εφαρμογή της αρχής «ο ρυπαίνων πληρώνει», ώστε οι επιχειρήσεις να καταβάλλουν το πραγματικό κόστος της διαχείρισης των αποβλήτων που δημιουργούνται από τη χρήση των προϊόντων τους.

Ουσιαστική και ολοκληρωμένη ενημέρωση των πολιτών, με καλύτερη σήμανση προϊόντων, παροχή πληροφόρησης για την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση πλαστικών, και εκπαίδευση στα σχολεία.

Κύρια σημεία ν. 4736/2020

Ιούλιος 2021

A) Καταργούνται και δεν μπορούν να χρησιμοποιηθούν τα εξής πλαστικά μιας χρήσης: Μπατονέτες / Μαχαιροπήρουνα (πιρούνια, μαχαιρία, κουτάλια, ξυλάκια φαγητού) / Πιάτα / Καλαμάκια / Αναδευτήρες ποτών / Πλαστικά στηρίγματα μπαλονιών / Περιέκτες τροφίμων κατασκευασμένοι από διογκωμένο πολυστυρένιο (φελιζόλ) / Περιέκτες ποτών από διογκωμένο πολυστυρένιο (φελιζόλ) και τα καπάκια και καλύμματά τους / Κυπελλάκια για ποτά από διογκωμένο πολυστυρένιο (φελιζόλ) και τα καπάκια και καλύμματά τους.

B) Οι δήμοι θα πρέπει να έχουν κατασκευάσει και να λειτουργούν δημόσιες βρύσες σε παιδικές χαρές και δημοτικά γυμναστήρια, καθώς και να επεκτείνουν το δίκτυο κοινόχρηστων βρυσών σε πολυσύχναστα μέρη.

Ιανουάριος 2022

A) Επιβάλλεται εισφορά 5 λεπτά του ευρώ για ποτήρια καφέ και δοχεία takeaway και 5 λεπτά για τα καπάκια τους.

B) Κάθε πολίτης θα μπορεί να αγοράσει φαγητό ή ποτό, από καφέ, παντοπωλεία, σούπερ μάρκετ κλπ, με το δικό του σκεύος. Μάλιστα, προβλέπεται έκπτωση για όσους προμηθεύονται τρόφιμα με δικά τους σκεύη.

Ιανουάριος 2023

A) Οι εταιρίες που παράγουν και διακινούν υγρά μαντηλάκια, μπαλόνια και είδη καπνού υποχρεώνονται να αναλάβουν το κόστος καθαρισμού, διαλογής, μεταφοράς και επεξεργασίας αυτών των πλαστικών απορριμμάτων

B) Ξεκινά η λειτουργία συστήματος επιστροφής εγγύησης για πλαστικές φιάλες (και πιθανά για φιάλες αλουμινίου και γυαλιού). Δηλαδή, όταν επιστρέφουμε το πλαστικό μπουκάλι στα κατάλληλα σημεία θα παίρνουμε πίσω ένα μέρος του αντιτίμου που δώσαμε για να αγοράσουμε το προϊόν. Στόχος είναι με αυτό το σύστημα να συλλέγεται το 77% των πλαστικών φιαλών που διατίθενται στην αγορά έως το 2025 και το 90% έως το 2029.

Ιανουάριος 2024

A) Οι εταιρίες που παράγουν και διακινούν αλιευτικά εργαλεία καθίστανται υπεύθυνες για την ασφαλή συλλογή και ανακύκλωσή τους, ώστε να μην απορρίπτονται ανεξέλεγκτα στο θαλάσσιο περιβάλλον. Στόχος είναι να συλλέγεται τουλάχιστον το 40% των αποβλήτων αλιευτικών εργαλείων με σκοπό την ανακύκλωση έως το 2025.

Ιούλιος 2024

Οι πλαστικές φιάλες θα πρέπει να έχουν καπάκια που παραμένουν προσαρτημένα στο προϊόν, δεν θα απορρίπτονται δηλαδή ξεχωριστά.

Ιανουάριος 2025

Οι πλαστικές φιάλες PET θα πρέπει να διατίθενται στην αγορά με 25% ανακυκλωμένο υλικό, δηλαδή το 25% του μπουκαλιού θα πρέπει να είναι από ανακυκλωμένο PET.